

UKRAINE FACILITY 2024

освітня складова

Ukraine Facility – 2024

(освітня складова)

Авторський колектив:

Віктор Мазярчук
Ольга Вольхіна
Юлія Зверевич
Наталія Коваленко
Марина Стадник

Літературне редагування:
Іван Зиков, Наталя Овдiєнко

Макетування:
Тетяна Дубовик

Дисклеймер

Дослідження створено Центром досліджень фіскальної політики за підтримки Фонду «Аскольд і Дір», що адмініструється ICAP Єднання в межах проекту «Сильне громадянське суспільство України – рушій реформ і демократії» за фінансування Норвегії та Швеції. Зміст публікації є відповідальністю Центру досліджень фіскальної політики та не є відображенням поглядів урядів Норвегії, Швеції або ICAP Єднання.

Зміст

Перелік умовних позначень і скорочень.....	4
Резюме.....	5
Вступ.....	6
1. Особливості збору та верифікації даних.....	8
1.1. Субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам.....	10
1.2. Додаткова дотація з державного бюджету місцевим бюджетам.....	13
2. Аналіз використання коштів.....	16
3. Співфінансування.....	21
4. Найбільші замовники та отримувачі коштів.....	24
5. Регіональні обсяги фінансування.....	27
6. Особливості використання коштів залежно від місяця року.....	30
6.1. Помісячне використання коштів.....	30
6.2. Використання коштів у грудні.....	33
6.3. Використання коштів 27 грудня.....	36
Висновки.....	38
Список рисунків і таблиць.....	42
Додатки.....	43

Перелік умовних позначень і скорочень

ВОКМС – Відділ освіти, культури, молоді та спорту

ДГП – Департамент гуманітарної політики

ДОН – Департамент освіти і науки

Індикатори 7.12 та 7.13 Плану України – Забезпечення доступу до безпечної та якісної освіти (людський капітал, інвестиції в освіту)

Казначейство – Державна казначейська служба України

КМУ, Уряд – Кабінет Міністрів України

КПКВК МБ – Код програмної класифікації видатків та кредитування (місцевих бюджетів)

Мінфін – Міністерство фінансів України

МОН – Міністерство освіти і науки України

МР – Міська рада

НУШ – Нова українська школа

ОДА – Обласна державна адміністрація

СР – Селищна рада

ТПКВК МБ – Типова програма класифікації видатків та кредитування місцевого бюджету

УКБ(ДГ) – Управління капітального будівництва (та дорожнього господарства)

УО – Управління освіти

OpenBudget – Державний вебпортал бюджету для громадян

Ukraine Facility – Програма фінансової підтримки України від ЄС на 50 млрд євро протягом 2024-2027 років

Ukraine Plan – План України – документ, який визначає систему реформ, інвестицій та інституційних змін, необхідних для реалізації програми фінансової підтримки України з боку ЄС.

Резюме

У дослідженні аналізується використання коштів інструменту Ukraine Facility у 2024 році для покращення доступу до безпечної та якісної освіти. Fiscal Center провів поетапний збір, систематизацію та верифікацію даних щодо фінансування освітніх заходів через державні субвенції, додаткову дотацію та співфінансування з місцевих бюджетів, щоб показати реальний вплив цих ресурсів на школи, учнів і громади в межах індикаторів 7.12 та 7.13 Плану України на 2024–2027 роки.

Методологія дослідження базувалася на поєднанні аналізу звітності Державної казначейської служби України (портал OpenBudget), відкритих даних Є-data, інформації щодо публічних закупівель, а також на результатах запитів на публічну інформацію до розпорядників коштів та органів влади. У межах субвенцій верифіковані 36 018 платежів на суму 6,6 млрд грн, у тому числі 4,9 млрд грн коштів Ukraine Facility та майже 1,7 млрд грн місцевого співфінансування. У межах додаткової дотації (за напрямками облаштування укриттів та придбання шкільних автобусів) перевірені 309 платежів на суму 447 млн грн, з яких 408 млн грн – дотація та 39 млн грн – співфінансування.

Аналіз показав, що у 2024 році на освітню складову Ukraine Facility передбачили 14,1 млрд грн. Із цієї суми використали 7,1 млрд грн (близько 50% плану). Найвищий рівень виконання спостерігався у межах створення навчально-практичних центрів професійної освіти (96%), заходів НУШ (92%) та придбання шкільних автобусів (91%). Найнижчі показники - щодо облаштування укриттів (сумарно 26%), при цьому виконання суттєво відрізнялося залежно від механізму фінансування: субвенція – 55%, додаткова дотація – 7%.

Окремо встановлена наявність методологічних і облікових факторів, що впливають на коректність інтерпретації відкритих даних (розбіжності між казначейською звітністю та звітністю місцевих бюджетів, повернення коштів за порушення попередніх періодів, здійснення платежів через банківські рахунки поза казначейським обслуговуванням тощо). Результати дослідження підтверджують необхідність удосконалення механізмів бюджетного планування, координації та моніторингу реалізації освітніх проєктів у межах Ukraine Facility, а також посилення прозорості та стандартизації даних щодо використання міжнародної допомоги на рівні державного та місцевих бюджетів.

Це дослідження стало результатом детального аналізу зібраної інформації і є аналогом фінансового аудиту, здійсненого незалежним аналітичним центром. Його результати можуть бути використані органами місцевого самоврядування, державними органами та донорськими організаціями для підвищення ефективності управління процесом розбудови вітчизняної освіти.

Вступ

Повномасштабна збройна агресія російської федерації проти України спричинила системні зміни у сфері освіти: руйнування та пошкодження закладів освіти, вимушене переміщення учнів і педагогів, загострення безпекових ризиків та нерівномірність доступу до навчання залежно від регіону. У таких умовах держава та міжнародні партнери зосередилися на створенні безпечного освітнього середовища, забезпеченні безперервності навчання та модернізації шкільної інфраструктури.

У 2024 році одним із визначальних фінансових інструментів відновлення та розвитку України став механізм Ukraine Facility, що передбачає фінансування заходів, закріплених у Плані України на 2024-2027 роки. Освітній компонент цього інструменту охоплює, зокрема, реалізацію індикаторів 7.12 та 7.13, спрямованих на забезпечення доступу до безпечної та якісної освіти через фінансування облаштування укриттів у закладах освіти, придбання шкільних автобусів, підтримку Нової української школи (далі – НУШ), модернізацію харчоблоків, розвиток професійної освіти та інші заходи.

Водночас імплементація Ukraine Facility у бюджетну систему України характеризується складністю реалізації, різними видами джерел фінансування (субвенції, дотації, співфінансування), а також недостатньою консолідацією даних у відкритих джерелах. Це ускладнює незалежний моніторинг використання коштів, створює ризики викривлення оцінок фактичного освоєння бюджетних ресурсів та знижує прозорість у частині контролю за ефективністю реалізації міжнародної допомоги.

У зв'язку з цим Fiscal Center здійснив комплексний аналіз планування, фактичного використання та структури фінансування освітньої складової Ukraine Facility у 2024 році, а також верифікацію платіжних операцій у розрізі ключових напрямів і механізмів фінансування.

Методологічною основою дослідження стало поєднання аналізу нормативно-правової бази, бюджетної звітності, верифікації платіжних операцій, а також прямої комунікації з розпорядниками коштів через звернення та запити на публічну інформацію. Такий підхід дозволив не лише оцінити обсяги використаних ресурсів, але й виявити системні проблеми доступності даних, розбіжності між різними видами звітності та ризики неповноти верифікації, що є принципово важливим у контексті моніторингу міжнародної підтримки.

Практична значущість дослідження полягає у формуванні бази щодо ефективності використання коштів Ukraine Facility у сфері освіти, визначенні напрямів із найбільшими відхиленнями між планом і фактом, а також систематизації ключових проблем і ризиків, що впливають на результативність реалізації відповідних заходів та прозорість використання міжнародної фінансової підтримки.

Як наслідок, у відкритому доступі створено інтерактивний дашборд¹, який дозволяє всім зацікавленим користувачам переглядати візуалізацію результатів і мати вільний доступ до верифікованої бази даних.

¹ <https://fiscalcenter.org/project/ua-facility-education/>

1. Особливості збору та верифікації даних

Збір та верифікація даних щодо забезпечення доступу до безпечної та якісної освіти за кошти Ukraine Facility здійснювалися поетапно з урахуванням обмеженої доступності до консолідованих даних у відкритих джерелах та складністю реалізації відповідних заходів.

Відтак, першочергово фахівці Fiscal Center вивчили положення стратегічного документа «Індикатори Плану для Ukraine Facility на 2024-2027 роки» та ідентифікували індикатори, які безпосередньо стосуються інвестицій в освітню сферу (людський капітал), а саме 7.12 та 7.13, що спрямовані на забезпечення доступу до безпечної та якісної освіти (облаштування укриттів, придбання шкільних автобусів, діджиталізація, обладнання, харчування, нові центри професійно-технічної освіти). А також визначили органи державної влади, відповідальні за реалізацію зазначених індикаторів, – Міністерство освіти і науки України (далі – МОН) та Міністерство фінансів України (далі – Мінфін).

Другий етап дослідження виник через брак у відкритому доступі інформації про конкретні бюджетні програми, у рамках яких у 2024 році фінансували заходи для досягнення зазначених індикаторів Плану України. З метою усунення цієї інформаційної прогалини Fiscal Center направив офіційне звернення до МОН з проханням надати перелік відповідних бюджетних програм.

Отже, у 2024 році за кошти ЄС в межах Рамкової угоди між Україною та ЄС щодо спеціальних механізмів реалізації фінансування Союзу для України за інструментом Ukraine Facility², Плану України³, а також постанови Кабінету Міністрів України від 15.11.2024 № 1318 «Деякі питання реалізації інструменту Ukraine Facility», фінансування освітніх заходів здійснювалося у вигляді:

1) субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам на:

- створення навчально-практичних центрів сучасної професійної (професійно-технічної) освіти⁴;
- забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти НУШ⁵;

² ратифіковано Законом України від 06.06.2024 № 3786-IX

³ схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18.04.2024 № 244-р

⁴ КПКВК 2211210

⁵ КПКВК 2211230

- облаштування безпечних умов (укриттів) у закладах, що надають загальну середню освіту⁶;
- придбання шкільних автобусів⁷ (для сільських загальноосвітніх шкіл);
- придбання обладнання, створення та модернізацію (проведення реконструкції та капітального ремонту) їдалень (харчоблоків) закладів загальної середньої освіти⁸;

2) частини додаткової дотації з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення повноважень органів місцевого самоврядування на деокупованих, тимчасово окупованих та інших територіях України, що зазнали негативного впливу внаслідок повномасштабної збройної російської агресії, зокрема, на законодавчо визначені програми та заходи у сфері освіти⁹.

Варто наголосити, що порядок збору та верифікації даних у межах субвенцій та додаткової дотації мав відмінності, зумовлені різною економічною природою цих міжбюджетних трансфертів, особливостями їх правового регулювання, а також специфікою відображення у бюджетній та фінансовій звітності. Зазначені особливості були враховані при подальшому аналізі обсягів фінансування, рівня співфінансування з місцевих бюджетів та ефективності використання коштів у межах освітньої складової Ukraine Facility.

⁶ КПКВК 2211310

⁷ КПКВК 2211320

⁸ КПКВК 2211330

⁹ КПКВК 3511280

1.1. Субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам

У межах подальшого аналізу субвенцій з державного бюджету були систематизовані дані звітності Державної казначейської служби України (далі – Казначейство), оприлюдненої на порталі OpenBudget¹⁰, щодо фактичних видатків державного бюджету за визначеними бюджетними програмами. Це дозволило встановити, за якими кодами Типової програмної класифікації видатків та кредитування місцевого бюджету (далі – ТПКВК МБ) здійснювалось відображення коштів відповідних субвенцій та їх співфінансування (Додаток 1). Завдяки цьому вдалося відокремити державні кошти (субвенції) від місцевих (співфінансування) та забезпечити коректність подальшого аналізу.

Наступним етапом стало співставлення фактичних видатків у межах субвенцій з державного бюджету із видатками місцевих бюджетів у вигляді співфінансування заходів, що реалізуються за рахунок відповідних субвенцій. Як наслідок, виявлена розбіжність у межах виконання заходів щодо облаштування укриттів у школах за рахунок відповідної субвенції¹¹ на суму 19,9 млн грн (обсяг видатків, відображених у звітності місцевого бюджету, перевищив відповідні показники звітності про виконання державного бюджету – детальніше див. стор. 17).

Загалом у межах аналізу субвенцій ідентифікована звітність 1 178 місцевих бюджетів за 10 бюджетними програмами. При цьому розбіжності між сумами звітності та фактично верифікованими платежами були виявлені у 76 місцевих бюджетах на загальну суму 206,7 млн грн. Зокрема, у межах окремих місцевих бюджетів звітна сума перевищувала обсяг перевірених платежів, що свідчило про відсутність частини фінансових транзакцій у публічному доступі, на загальну суму 174,1 млн грн. Водночас у низці випадків сума верифікованих платежів перевищувала звітні показники на 32,6 млн грн, що пояснювалося поверненням невикористаних авансів, розірванням договорів або перенесенням коштів на інші бюджетні програми.

Для усунення виявлених розбіжностей наступним етапом стала верифікація даних шляхом направлення звернень та запитів на публічну інформацію безпосередньо до розпорядників коштів. У випадках, коли звітність за відповідними бюджетними програмами була, але платежі не відображалися у системі Є-data, звернення надсилали до відповідних органів місцевого самоврядування. Загалом такі ситуації зафіксовані у семи місцевих бюджетах: Буської міської, Великоандрусівської сільської,

¹⁰ <https://openbudget.gov.ua/>

¹¹ код ТПКВК МБ 1262

Вишківської селищної, Волочиської, Коломийської, Харківської міських територіальних громад, а також в обласному бюджеті Вінницької області.

У період з 22 травня¹² по 10 грудня 2025 року¹³ Fiscal Center надіслав 161 звернення та 101 запит на публічну інформацію. Водночас практика засвідчила, що не всі розпорядники дотримуються встановлених законодавством строків надання відповідей, а в окремих випадках – відмовляють у задоволенні запитів. З огляду на те, що значна частина розпорядників коштів є закладами освіти, у разі відсутності відповіді у визначений законом строк додаткові звернення направляли до відповідних структурних підрозділів органів місцевого самоврядування (департаментів та управлінь освіти). Якщо і це не давало результату, зверталися до Уряду з проханням забезпечити надання відповіді відповідно до вимог Закону України «Про доступ до публічної інформації». Загалом протягом періоду збору даних до Уряду направлено три звернення щодо тринадцяти розпорядників інформації.

Аналіз отриманих відповідей дозволив встановити, що найбільш поширеною причиною відсутності платежів у публічному доступі стало здійснення видатків з рахунків, відкритих у банківських установах, зокрема в АБ «Укргазбанк», а не через органи Казначейства. Так, наприклад, у межах співфінансування заходів, що реалізуються за рахунок субвенції з державного бюджету у межах НУШ¹⁴, у бюджеті Львівської міської територіальної громади сума платежів, оприлюднених у публічному доступі, була меншою за звітність Казначейства майже на 7,4 млн грн. За поясненням Управління розвитку освіти та Управління освітньої інфраструктури Департаменту освіти та культури Львівської міської ради, відповідні видатки здійснювали 97 закладів загальної середньої освіти міста Львова з рахунків, відкритих в АБ «Укргазбанк». Відтак, для збору повної інформації були направлені 97 окремих запитів на публічну інформацію. На шість із них відповіді не надійшли навіть після повторних листів, тому довелося звертатися до Уряду.

У підсумку у межах субвенцій з державного бюджету, що надавались на реалізацію заходів освітньої складової Ukraine Facility у 2024 році:

- верифіковані видатки 1 127 місцевих бюджетів (51 залишились непідтвердженими через відсутність платежів у публічному доступі, ненадані відповіді на запити, обмежений доступ до первинних документів);

¹² направлено Fiscal Center перше звернення до Міністерства освіти і науки України щодо ідентифікації бюджетних програм

¹³ направлено Fiscal Center останнє звернення до Уряду

¹⁴ код ТПКВК МБ 1181

- опрацьовані 36 018 платежів на суму 6 618,9 млн грн, з яких:
 - 4 943,1 млн грн (22 702 платежі) – кошти субвенцій з державного бюджету;
 - 1 675,8 млн грн (13 316 платежів) – співфінансування з місцевих бюджетів.

1.2. Додаткова дотація з державного бюджету місцевим бюджетам

У межах аналізу використання додаткової дотації з державного бюджету встановлено, що підхід до моніторингу таких коштів суттєво відрізняється від моніторингу коштів субвенцій. Це зумовлено природою самої дотації. На відміну від субвенцій, які спрямовуються на фінансування конкретних бюджетних програм місцевих бюджетів і мають чітко визначений алгоритм обліку та відслідковування, додаткова дотація має вирівнювальний характер і спрямовується на покриття диспропорцій у місцевих бюджетах, що виникли внаслідок повномасштабної збройної російської агресії. У зв'язку з цим не завжди можливо однозначно ідентифікувати, за якими саме бюджетними програмами і кодами ТПКВК МБ та на які цілі були використані кошти додаткової дотації.

Відповідно до порядку та умов надання у 2024 році додаткової дотації з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення повноважень органів місцевого самоврядування на деокупованих, тимчасово окупованих та інших територіях України, що зазнали негативного впливу у зв'язку з повномасштабною збройною російською агресією¹⁵, для частини коштів чітко визначено їх цільове спрямування, зокрема на:

- оплату праці з нарахуваннями працівникам бюджетних установ, у тому числі на погашення кредиторської заборгованості за відповідними виплатами (додаток 1),
- облаштування безпечних умов у закладах загальної середньої освіти (додаток 2),
- придбання шкільних автобусів (додаток 3).

Водночас решта коштів додаткової дотації розподілялась на здійснення повноважень органів місцевого самоврядування без конкретного цільового призначення (додатки 4 та 5), що істотно ускладнювало їх подальший аналіз і перевірку.

З огляду на зазначене, Fiscal Center зосередився на верифікації даних щодо фінансування двох напрямів, які мають чітко визначене призначення, а саме: облаштування укриттів та придбання шкільних автобусів. Оскільки кошти додаткової дотації використовуються для фінансування заходів у межах різних бюджетних програм місцевих бюджетів, а верифікація звітності Казначейства за аналогією з аналізом субвенцій виявилась неможливою.

¹⁵ постанова Кабінету Міністрів України від 30.12.2022 № 1477

Відповідно до наказів МОН щодо особливостей використання додаткової дотації¹⁶, МОН звітує Мінфіну про використання коштів за цими напрямками. Щоб отримати такі дані, Fiscal Center надіслав запит на публічну інформацію з проханням надати копії листів МОН до Мінфіну зі звітами про використання коштів дотації на облаштування укриттів та придбання шкільних автобусів. Відповідь МОН надійшла лише після повторного звернення у вигляді зведеної звітності про фактичне використання коштів додаткової дотації на облаштування укриттів (у розрізі конкретних закладів освіти) та на придбання шкільних автобусів (у розрізі місцевих бюджетів).

Наступним етапом стала безпосередня верифікація зазначених даних. Маючи перелік місцевих бюджетів та обсяги фактичних видатків, ідентифікація відповідних платежів здійснювалася шляхом пошуку за ключовими словами, назвами закладів освіти та через аналіз інформації про публічні закупівлі. У випадках, коли сума ідентифікованих платежів не відповідала даним зведеної звітності (була меншою або більшою), направляли запити до відповідних платників із проханням надати копії платіжних документів або інформацію щодо повернень коштів, які не вдалося ідентифікувати з відкритих джерел.

Особливості верифікації коштів дотації, що спрямовувались на облаштування укриттів та придбання шкільних автобусів

Верифікація використання коштів дотації, спрямованих на облаштування укриттів та придбання шкільних автобусів, є значно складнішою, ніж у випадку із субвенціями. Це зумовлено відсутністю єдиного коду ТПКВК МБ. На відміну від субвенцій, де фінансування відповідних заходів концентрується в межах одного бюджетного коду, дотаційні кошти обліковуються за сукупністю різних бюджетних програм, що ускладнює ідентифікацію фактичних обсягів фінансування та їх цільове зіставлення.

Зокрема, видатки на облаштування укриттів відображаються у межах таких кодів ТПКВК МБ, як: 1021 «Надання середньої освіти закладами середньої освіти», 1061 «Надання середньої освіти (залишок освітньої субвенції)», 1091 «Підготовка кадрів закладами професійно-технічної освіти за кошти місцевого бюджету», 1101 «Підготовка кадрів закладами фахової передвищої освіти за кошти місцевого бюджету», 1142 «Інші програми та заходи у сфері освіти», а також капітальних програм – 7321 «Будівництво освітніх установ та закладів», 7330 «Будівництво інших об'єктів комунальної власності» та 7368 «Інвестиційні проєкти за рахунок субвенцій з інших бюджетів». Така розпорошеність обліку призводить до того, що видатки одного функціонального призначення відображаються у різних програмних та економічних класифікаціях.

¹⁶ накази МОН № 1310 та № 1308 від 11.09.2024

Аналогічна ситуація спостерігається і при верифікації коштів дотації, спрямованої на придбання шкільних автобусів, які обліковуються за кодами 1021 «Надання середньої освіти закладами середньої освіти», 1141 «Забезпечення діяльності інших закладів у сфері освіти» та 1142 «Інші програми та заходи у сфері освіти». Відсутність окремого програмного коду для таких видатків унеможлиблює їх автоматизоване виокремлення у звітності та потребує детального аналізу призначень платежів і первинних документів.

Таким чином, верифікація дотаційних коштів потребує комплексного підходу, що включає зіставлення даних казначейської звітності, звітів про виконання місцевих бюджетів та аналізу платіжних операцій. Розпорошення фінансування між різними кодами ТПКВК МБ створює ризики неповного врахування видатків, подвійного підрахунку або, навпаки, їх неповної верифікації, що має принципове значення для оцінки фактичного використання коштів, зокрема в межах інструментів міжнародної підтримки, таких як Ukraine Facility.

У результаті верифіковані 309 платежів на загальну суму 446,97 млн грн¹⁷, з яких:

- 408,02 млн грн (238 платежів) – видатки, здійснені за рахунок коштів додаткової дотації з державного бюджету;
- 38,95 млн грн (71 платіж) – співфінансування відповідних заходів за рахунок коштів місцевих бюджетів.

¹⁷ Видатки на облаштування укриттів та придбання шкільних автобусів

2. Аналіз використання коштів

Проаналізуємо фінансування освітньої складової Ukraine Facility у 2024 році за основними напрямками спрямування коштів. Аналіз базується на зіставленні планових і фактичних показників фінансування з урахуванням структури джерел коштів (субвенцій, дотацій та співфінансування з місцевих бюджетів), що дає змогу оцінити ступінь реалізації запланованих освітніх заходів та виявити напрями з різним рівнем виконання.

Такий підхід дозволяє не лише охарактеризувати загальні обсяги використаних ресурсів, а й простежити особливості фінансування окремих напрямів, зокрема залежність результатів від результативності бюджетного планування та практики реалізації відповідних програм на місцевому рівні (табл. 1, рис. 1).

При цьому дотаційні кошти Ukraine Facility враховані лише в межах придбання шкільних автобусів та облаштування укриттів, що обумовлено відповідною специфікою верифікації даних та потребує врахування під час інтерпретації результатів аналізу.

Таблиця 1. Напрями спрямування коштів Ukraine Facility на розвиток освіти у 2024 році, млн грн

Напрямок використання коштів	Ukraine Facility				Співфінансування		ВСЬОГО	
	субвенція		дотація		план	факт	план	факт
	план	факт	план	факт				
Створення навчально-практичних центрів професійної освіти	549	522			205	203	754	725
НУШ	1 386	1 292			325	278	1 711	1 570
Модернізація харчоблоків	1 310	830			519	300	1 829	1 130
Облаштування укриттів	2 369	1 305	5 062	342	732*	482***	8 163	2 129
Придбання шкільних автобусів	1 000	994	216	66	450**	452****	1 666	1 512
Всього	6 614	4 943	5 278	408	2 232	1 715	14 123	7 066

Примітки:

* 703 млн грн – у межах субвенції та 29 млн грн – у межах дотації;

** відсутні планові показники у межах дотації;

*** 452 млн грн – у межах субвенції; 30 млн грн – у межах дотації;

****443 млн грн – у межах субвенції; 9 млн грн – у межах дотації.

Джерело: розрахунки авторів.

Відмінності у звітності Казначейства і звітності про виконання місцевого бюджету (Обласний бюджет Рівненської області)

Верифікація даних засвідчила наявність відмінностей між звітністю Казначейства та звітністю про виконання місцевих бюджетів. Такі розбіжності виникають через специфіку обліку окремих видатків. Показовим у цьому контексті є приклад субвенції з державного бюджету на облаштування укриттів у закладах загальної середньої освіти.

Так, за даними звітності Казначейства, у 2024 році на облаштування укриттів фактично використали 1 285,4 млн грн відповідної субвенції з державного бюджету. Водночас аналіз звітності про виконання місцевих бюджетів та верифікація платіжних документів засвідчили наявність фактичних видатків у обсязі 1 305,3 млн грн, що на 19,9 млн грн більше (за рахунок видатків, проведених у межах обласного бюджету Рівненської області).

Детальний аналіз платіжних доручень, здійснених Департаментом будівництва та архітектури Рівненської обласної державної адміністрації, показав, що зазначена сума охоплює вісім платіжних операцій, з яких шість були здійснені у квітні 2024 року та дві – у липні 2024 року. Водночас призначення платежів свідчить, що ці видатки були спрямовані на погашення кредиторської заборгованості за договорами, укладеними наприкінці 2023 року. Таким чином, зазначені платежі були відображені у звітності місцевого бюджету як фактичне виконання у 2024 році, але не включені до звітності державного бюджету за відповідною субвенцією за цей період.

Цей приклад ілюструє, що розбіжності між різними видами бюджетної звітності не завжди свідчать про помилки або нецільове використання коштів, а можуть бути наслідком часових та методологічних особливостей бюджетного обліку, зокрема відображення операцій з погашення кредиторської заборгованості попередніх бюджетних періодів.

Рисунок 1. Відсоток освоєння коштів Ukraine Facility за освітніми напрямками у 2024 році¹⁸

Джерело: складено авторами.

¹⁸ сумарно субвенція та частина додаткової дотації на відповідну ціль з державного бюджету та співфінансування з місцевих бюджетів

Як свідчать дані табл. 1 та рис. 1, у 2024 році фінансування освітньої складової Ukraine Facility за основними напрямками спрямування коштів характеризувалося суттєвим розривом між плановими та фактичними показниками. Загальний плановий обсяг фінансування становив 14,1 млрд грн, тоді як фактично використано майже 7,1 млрд грн, що відповідає близько 50% запланованих видатків.

Найбільші обсяги коштів передбачені на облаштування укриттів у закладах освіти – 8,1 млрд грн, однак фактичне виконання за цим напрямком склало лише 2,1 млрд грн (або 26%). При цьому рівень освоєння коштів суттєво різниться залежно від джерела фінансування: субвенції з державного бюджету – 55% (облаштовано 10 укриттів із 60 першочергово запланованих із середньою вартістю 128,5 млн грн), а додаткової дотації – лише 7% (із запланованих 77 укриттів жодного не облаштовано). Це може бути зумовлено складністю проектно-кошторисної документації, тривалістю процедур погодження, а також об'єктивними обмеженнями, пов'язаними з воєнними діями та безпековою ситуацією в окремих регіонах.

Відносно високим є виконання за напрямками:

- створення навчально-практичних центрів професійної освіти – фактичні видатки становили 0,7 млрд грн (виконання 96%);
- реалізація заходів НУШ – майже 1,6 млрд грн (виконання 92%);
- придбання шкільних автобусів – 1,5 млрд грн (виконання 91%).

Щодо придбання шкільних автобусів, додатково зауважимо, що субвенція з державного бюджету освоєна на рівні 99,7% (придбані 418 автобусів¹⁹), а додаткова дотація – лише на 38,5% (із запланованих 76 придбані 34 автобуси²⁰), при цьому середня вартість одного автобуса – 2,4 млн грн.

Слід зазначити, що програми із закупівлі шкільних автобусів реалізуються в Україні з початку 2000-х років та традиційно орієнтовані на забезпечення потреб сільських закладів освіти, а також на придбання нових автобусів вітчизняного виробництва²¹. Водночас через збройну агресію росії у попередні роки значну частину шкільних автобусів передали для потреб АТО, потім ООС, а на сьогодні Збройних Сил України, що зумовило додаткову актуальність їх оновлення.

¹⁹ Результати оцінки ефективності бюджетної програми 2211320 за 2024 рік: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/budzhzet/2025/rezultaty-otsinky-efektyvnosti-byudzhet-prohr-2024/22-07-2025/roebp-2211320-22-07-2025.pdf>

²⁰ За інформацією МОН

²¹ Мінекономіки пояснює це тим, що це підтримка вітчизняного виробника і не дає дозволів на вихід на міжнародні ринки, до прикладу по купівлі б/у автобусів в інших країнах.

Помірний рівень виконання у межах модернізації харчоблоків, де при плановому обсязі фінансування 1,8 млрд грн фактичні видатки склали 1,1 млрд грн (або 62%)²², що свідчить про наявність організаційних та технічних труднощів, зокрема пов'язаних із проведенням реконструкцій та капітальних ремонтів і закупівлею спеціалізованого обладнання.

Повернення коштів за порушення попередніх бюджетних періодів (громади Хмельницької та Кіровоградської областей)

Під час верифікації платіжних операцій у межах реалізації субвенцій щодо забезпечення НУШ виявлені окремі операції, які за своїм економічним змістом не є поточними видатками відповідного бюджетного періоду, а мають коригуючий характер. Зокрема, встановлені такі платежі:

- Відділ освіти, молоді та спорту Городоцької міської ради Хмельницької області – 153,4 тис. грн у межах співфінансування;
- Відділ освіти Кетрисанівської сільської ради Кіровоградської області – 709,6 тис. грн у межах субвенції та 104,1 тис. грн у межах співфінансування.

Зазначені платежі – це повернення коштів до державного бюджету за результатами контрольних заходів (аудиту, ревізії) та стосуються порушень, допущених у попередніх бюджетних періодах. Повернення таких коштів здійснюється у році фактичного виконання вимог органу державного фінансового контролю та відображається у бюджетному обліку як коригуюча операція, а не як нове фінансування чи видатки відповідного року.

Включення зазначених повернень до агрегованої звітності поточного бюджетного періоду, у тому числі в розрізі субвенцій, зумовлене особливостями казначейського обліку та технічним зарахуванням операцій у межах відповідних бюджетних програм. Водночас такий обліковий зв'язок не означає фактичного використання коштів субвенції у відповідному періоді та не свідчить про нецільове використання міжнародної допомоги у році відображення повернення.

Таким чином, повернення коштів у 2024 році слід трактувати як коригування результатів виконання бюджету попередніх періодів, здійснене на законних підставах відповідно до вимог органів державного фінансового контролю. Невідокремлення таких коригуючих операцій від поточних видатків у відкритих бюджетних даних може призводити до викривлення результатів аналізу фактичних обсягів використання субвенцій, що зумовлює необхідність їх окремого врахування під час верифікації та інтерпретації даних.

²² Fiscal Center здійснює поточний моніторинг реформи шкільного харчування, зібравши в одному місці верифіковані (перевірені) дані з подальшою зручною та доступною візуалізацією – <https://fiscalcenter.org/project/monitoring-reform-shkylnoho-kharchuvannia/>

Додатково зауважимо, що у 2024 році повернення коштів на загальну суму 43 млн грн по 130 платіжках здійснювалися переважно протягом жовтня-грудня. Розподіл обсягів повернень мав наступний вигляд:

- модернізація харчоблоків – 15,8 млн грн;
- облаштування укриттів – 14,5 млн грн;
- створення навчально-практичних центрів – 6,2 млн грн;
- придбання шкільних автобусів – 3,4 млн грн;
- НУШ – 3,2 млн грн.

Найбільш типові причини повернення коштів: помилкове перерахування або зарахування коштів (у т.ч. через некоректні реквізити/закриті рахунки), повернення невикористаних чи надлишково сплачених авансів (попередньої оплати), коригування/відновлення касових видатків, відсутність реєстрації юридичних зобов'язань у Казначействі, а також повернення за результатами контрольних заходів, зокрема Державної аудиторської служби України.

Загалом результати аналізу демонструють, що, попри високий рівень виконання за окремими освітніми напрямками, реалізація частини заходів у межах Ukraine Facility потребує подальшого вдосконалення механізмів планування, координації та супроводу проєктів з боку центральних і місцевих органів влади, що також актуалізує потребу у глибшому аналізі розподілу та використання досліджуваних коштів у різних проєкціях.

3. Співфінансування

Додаткова дотація з державного бюджету надається місцевим бюджетам без вимоги співфінансування, тобто формально громади не зобов'язані додавати власні кошти. Проте фактичні дані за 2024 рік свідчать, що громади все ж долучали ресурси в межах досліджуваних напрямів. Так, на облаштування укриттів додаткова дотація становила 342 млн грн, тоді як фактичне співфінансування з місцевих бюджетів склало 30 млн грн (план – 29 млн грн). Аналогічна ситуація спостерігається у межах придбання шкільних автобусів: дотація – 66 млн грн, співфінансування – 9 млн грн (планові показники відсутні). Це свідчить про участь місцевих органів влади у фінансуванні відповідних заходів, незважаючи на відсутність такої вимоги у законодавчих умовах надання дотації.

Особливості верифікації коштів співфінансування у межах дотації: перевищення фактичних обсягів над плановими (облаштування укриттів)

Окрема увага в межах верифікації використання коштів дотації приділена співфінансуванню заходів з облаштування укриттів за рахунок місцевих бюджетів. За інформацією Мінфіну, плановий обсяг співфінансування, визначений відповідно до рішень органів місцевого самоврядування, становив 28,9 млн грн, при цьому за звітними даними Мінфіну, фактичне використання коштів місцевих бюджетів – 26,27 млн грн.

Водночас верифіковані платіжні операції засвідчили наявність додаткових видатків місцевих бюджетів, безпосередньо пов'язаних із виконанням робіт на тих самих проєктах щодо облаштування укриттів, які не були відображені у звітності Мінфіна як співфінансування дотації. Зазначені видатки здійснювалися за рахунок коштів місцевих бюджетів, мали чітке цільове призначення, пов'язане з реалізацією відповідних проєктів, та підтверджуються відповідними трансакціями.

Загалом ідентифікована 21 трансакція на загальну суму 3,48 млн грн, здійснена різними розпорядниками коштів, зокрема:

- 1,72 млн грн (49%) – Управління капітального будівництва Харківської міської ради;
- 0,86 млн грн (24%) – Відділ освіти, молоді та спорту Коблівської сільської ради Миколаївської області;
- 0,34 млн грн (10%) – Відділ освіти Варвинської селищної ради Чернігівської області;

- 0,3 млн грн (9%) – Управління житлово-комунального господарства Прилуцької міської ради Чернігівської області;
- 0,27 млн грн (8%) – Відділ освіти, сім'ї, молоді та спорту Недригайлівської селищної ради Сумської області;
- 0,002 млн грн (0,1%) – Управління освіти, молоді та спорту Лозівської міської ради Харківської області.

Для забезпечення повноти оцінки фактичних обсягів співфінансування прийнято рішення у дослідженні враховувати верифіковані платежі, навіть за відсутності їх відображення у зведеній звітності Мінфіну.

Включення зазначених платежів до загального обсягу співфінансування є методологічно обґрунтованим, оскільки вони відповідають ключовим критеріям співфінансування: здійснені за рахунок коштів місцевих бюджетів, безпосередньо пов'язані з реалізацією заходів, профінансованих за рахунок дотації, та спрямовані на досягнення тих самих цілей.

Таким чином, результати верифікації свідчать, що фактичний обсяг співфінансування з боку місцевих бюджетів перевищує показники, відображені в офіційній звітності. Це, у свою чергу, підтверджує доцільність використання розширеного підходу до аналізу співфінансування, заснованого на поєднанні звітних даних та аналізу первинних платіжних документів.

Натомість субвенції з державного бюджету мають цільовий характер та, як правило, реалізуються за умови обов'язкового співфінансування з місцевих бюджетів у визначеному законодавством або умовами надання субвенції розмірі, що забезпечує участь органів місцевого самоврядування у фінансуванні відповідних заходів чи проєктів (рис. 2).

Так, у межах освітніх субвенцій, що фінансувались за рахунок коштів Ukraine Facility загалом у 2024 році, було використано 6,6 млрд грн, з яких: 4,9 млрд грн – кошти у межах Ukraine Facility та 1,7 млрд грн – кошти місцевих бюджетів на умовах співфінансування (26% у загальному).

Найменший відсоток співфінансування (18%) спостерігався у межах реалізації заходів НУШ, що свідчить про домінуючу роль державного фінансування за цим напрямом. Водночас найвищий рівень співфінансування (31%) характерний для придбання шкільних автобусів. За іншими освітніми напрямами частка співфінансування коливалась у межах 26-28%, що загалом відповідає встановленим умовам співфінансування та свідчить про відносно збалансований розподіл фінансового навантаження між державним і місцевими бюджетами.

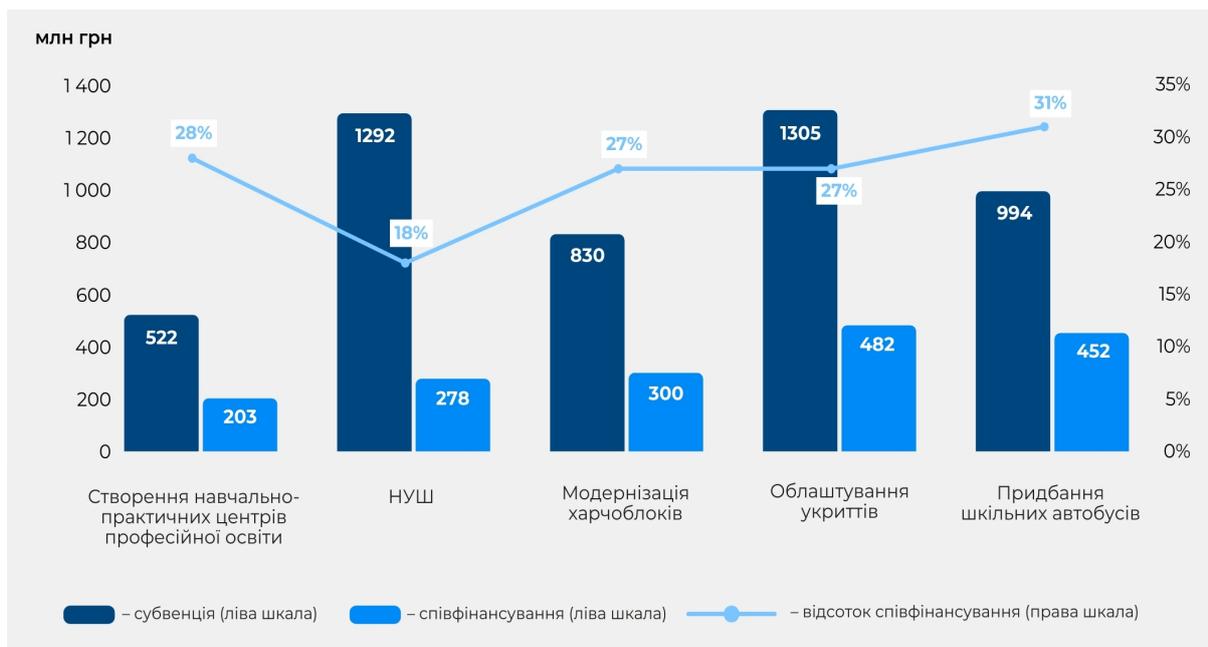

Рисунок 2. Порівняння обсягів субвенції з державного бюджету та співфінансування з місцевих бюджетів у межах освітньої складової Ukraine Facility у 2024 році

Джерело: складено авторами.

У цілому співвідношення коштів державного та місцевих бюджетів свідчить, що механізм співфінансування у межах освітньої складової Ukraine Facility у 2024 році виконував не лише фіскальну, а й стимулюючу функцію, заохочуючи органи місцевого самоврядування до активної участі у реалізації інфраструктурних та освітніх проєктів. Такий підхід сприяє підвищенню відповідальності на місцях, більш раціональному використанню бюджетних ресурсів та узгодженню державних і місцевих пріоритетів у розвитку освіти.

4. Найбільші замовники та отримувачі коштів

Показовим є представлення найбільших розпорядників коштів (табл. 2), а також отримувачів (підрядників), відображених у табл. 3, у межах реалізації освітньої складової Ukraine Facility у 2024 році.

Таблиця 2. Найбільші замовники (розпорядники) коштів у межах реалізації освітньої складової Ukraine Facility у 2024 році

Розпорядник коштів (платник)	Сума платіжок, млн грн	Напрямок	Кількість отримувачів	Кількість платіжок
ДП «Місцеві дороги Запорізької області»	618	Облаштування укриттів	13	227
ДОН ²³ Київської ОДА	145	Придбання автобусів	1	10
ДОН Івано-Франківської ОДА	137	Придбання автобусів (66 млн грн), НУШ (71 млн грн)	5	67
ДОН Дніпропетровської ОДА	134	Придбання автобусів	1	16
ДГП ²⁴ Вінницької ОДА	118	Придбання автобусів	1	8
УО ²⁵ Покровської МР	114	Облаштування укриттів	4	35
УКБ Криворізької МР	100	Облаштування укриттів	3	77
УКБДГ ²⁶ Сумської МР	99	Облаштування укриттів	13	127
ВОКМС ²⁷ Близнюківської СР	99	Облаштування укриттів (94 млн грн), модернізація харчоблоків (5 млн грн)	14	67
ДОН Запорізької ОДА	89	Придбання автобусів	1	5
ВСЬОГО	1653		56	639

Джерело: розрахунки авторів.

Отже, для оцінки структури використання коштів у межах освітньої складової Ukraine Facility у 2024 році було виокремлено 10 найбільших розпорядників коштів (табл. 2), на яких припадають найбільші обсяги платіжних операцій. Сукупний обсяг платежів за цими розпорядниками становив майже 17 млрд грн. Це понад 23% загального обсягу використаних у 2024 році коштів (7,1 млрд грн).

²³ Департамент освіти і науки

²⁴ Департамент гуманітарної політики

²⁵ Управління освіти

²⁶ Управління капітального будівництва та дорожнього господарства

²⁷ Відділ освіти, культури, молоді та спорту

Структурно видатки ТОП-10 розпорядників зосереджені переважно на двох напрямках – облаштуванні укриттів та придбанні шкільних автобусів, що відображає інфраструктурну спрямованість освітньої складової Ukraine Facility. При цьому для напрямку укриттів характерна висока кількість платіжок і відносно широкий перелік отримувачів, що може свідчити про виконання робіт через численні підрядні договори та поетапне фінансування. Натомість закупівля автобусів, як правило, здійснювалася на користь одного отримувача, що вказує на централізований або монопостачальний характер таких закупівель.

Окремі розпорядники (зокрема Департамент освіти та науки Івано-Франківської ОДА та Відділ освіти, культури, молоді та спорту Близнюківської селищної ради) реалізовували кілька напрямів одночасно, поєднуючи інфраструктурні заходи з проєктами НУШ або модернізацією харчоблоків.

Таблиця 3. Найбільші отримувачі (підрядники) коштів у межах реалізації освітньої складової Ukraine Facility у 2024 році

Отримувачі (підрядники) коштів	Сума платіжок, млн грн	Напрямок	Кількість отримувачів	Кількість платіжок
ТОВ «Торговий дім «Еталон Авто»	521	Придбання автобусів	5	59
ТОВ «Компанія Позитив»	309	Облаштування укриттів	1	42
АТ «Черкаський автобус»	228	Придбання автобусів	3	52
ТОВ «Мелсіті»	166	Облаштування укриттів	1	32
ТОВ «Адонія Компані»	128	Облаштування укриттів	1	36
ПрАТ «Дніпропетровськ-Авто»	127	Придбання автобусів	2	8
ТОВ «Укравто Житомир»	112	Придбання автобусів	2	23
ТОВ «Сучасна Будархітектура»	111	Облаштування укриттів	2	20
ТОВ «ІСН»	110	Створення центрів (1 млн грн) НУШ (109 млн грн)	233	506
ТОВ «Проектний альянс»	107	Облаштування укриттів (104 млн грн) Модернізація харчоблоків (9 млн грн)	2	15
Всього	1920		252	793

Джерело: розрахунки авторів.

Водночас виокремлені 10 найбільших отримувачів (підрядників) коштів (табл. 3), на яких припадають найбільші обсяги платіжних операцій. Сукупний обсяг платежів на користь цих отримувачів становив 1,9 млрд грн або 27% фактично використаних коштів.

Структурно платежі ТОП-10 отримувачів зосереджені переважно на придбанні шкільних автобусів та облаштуванні укриттів, що корелює із переліком найбільших розпорядників бюджетних коштів. При цьому для закупівлі автобусів характерною є висока концентрація платежів у межах кількох спеціалізованих постачальників (зокрема ТОВ «Торговий дім «Еталон Авто», АТ «Черкаський автобус», ПрАТ «Дніпропетровськ-Авто», ТОВ «Укравто Житомир»), що може свідчити про обмежений ринок постачання та типізований характер предмета закупівлі.

Водночас для напряму облаштування укриттів характерна висока інтенсивність платіжних операцій за відносно меншої кількості отримувачів, що проявляється у значній кількості платіжок на користь окремих підрядників (зокрема ТОВ «Компанія Позитив», ТОВ «Мелсіті», ТОВ «Адонія Компані»). Така структура може вказувати на поетапне фінансування будівельно-ремонтних робіт та виконання договорів із розбивкою платежів у часі.

Окремі підрядники (зокрема ТОВ «ІСН» та ТОВ «Проектний альянс») отримували фінансування за кількома напрямками одночасно, поєднуючи інфраструктурні заходи з проєктами НУШ та модернізацією харчоблоків.

Загалом концентрація понад п'ятої частини фінансових ресурсів у межах десяти розпорядників та отримувачів свідчить про асиметричний розподіл бюджетних коштів, що, з одного боку, дозволяє оперативно реалізовувати масштабні проєкти, а з іншого – підвищує ризики залежності реалізації програми від управлінської спроможності обмеженої кількості замовників/підрядників та потребує посиленого моніторингу використання коштів.

Загалом у 2024 році налічувалось 3 304 розпорядника (платника) та 3 341 отримувача (підрядника) досліджуваних коштів Ukraine Facility. При цьому 2 455 отримувачів (73%) – це фізичні особи-підприємці (2 340 суб'єктів) та приватні підприємства (115 суб'єктів), які сумарно освоїли 1,2 млрд грн (або 17%) фактично використаних коштів у межах реалізації освітньої складової Ukraine Facility.

5. Регіональні обсяги фінансування

Регіональний аналіз фактично витрачених коштів, спрямованих на фінансування освітньої сфери в межах інструменту Ukraine Facility у 2024 році, засвідчує суттєву диференціацію обсягів фінансової підтримки між областями (рис. 3).

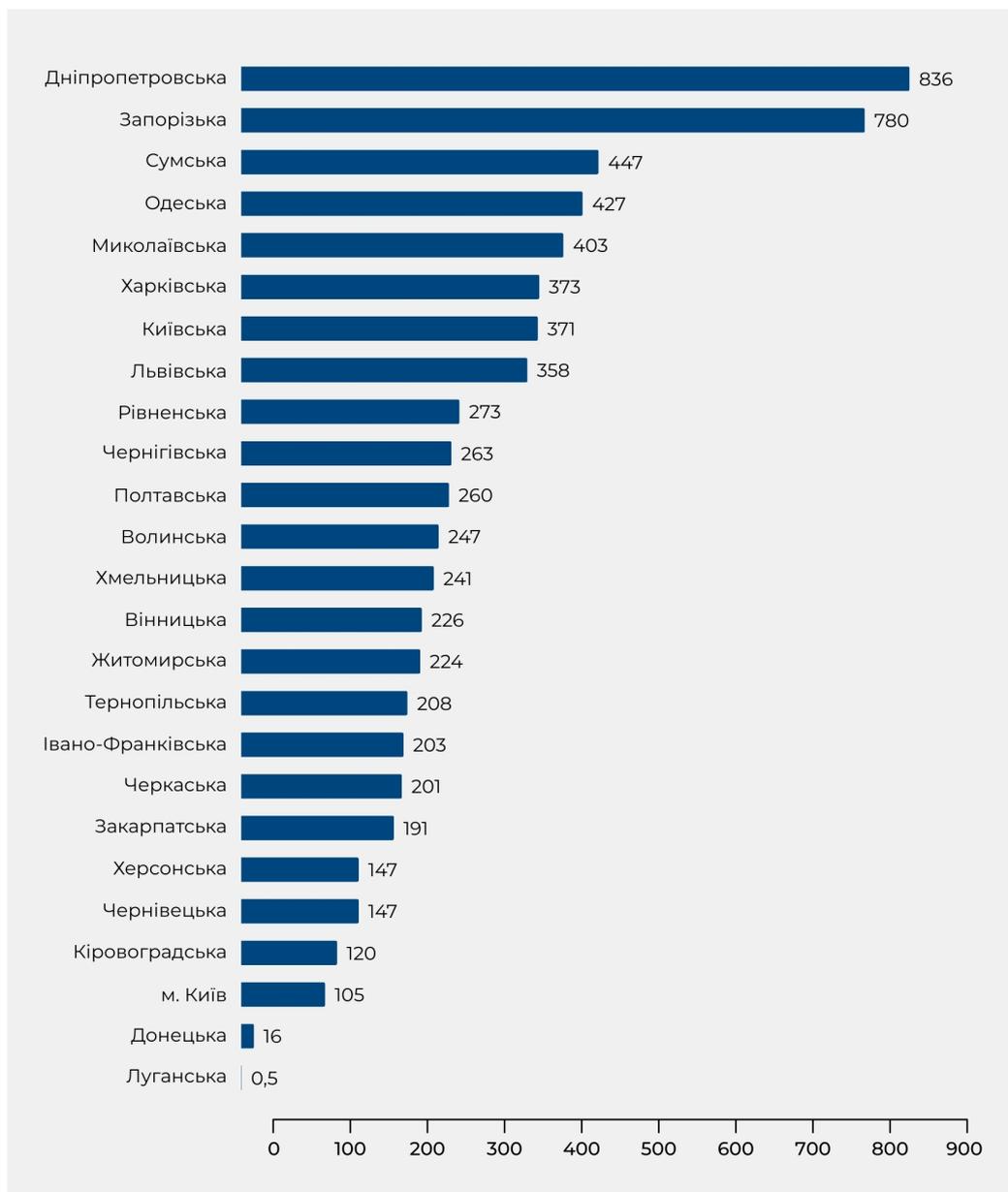

Рисунок 3. Регіональний розподіл використаних коштів²⁸

Джерело: розрахунки авторів.

²⁸ Сумарно кошти Ukraine Facility (субвенція + дотація) та співфінансування з місцевих бюджетів

Так, найбільші обсяги коштів, спрямованих на розбудову освітньої сфери, використані у Дніпропетровській – 836 млн грн (12% загального обсягу фінансування), Запорізькій – 780 млн грн (11%), Сумській – 447 млн грн (6%), Одеській – 427 млн грн (6,1%) та Миколаївській – 403 млн грн (5,7%) областях. Сукупно зазначені регіони акумулювали понад 40% усіх коштів, витрачених на освітню складову Ukraine Facility. Водночас значні обсяги фінансування також спрямовані до Харківської (373 млн грн; 5,3%), Київської (371 млн грн; 5,2%) та Львівської (358 млн грн; 5,1%) областей.

Концентрація фінансових ресурсів у зазначених регіонах зумовлена передусім їх високою чисельністю населення, значною кількістю закладів освіти та підвищеним навантаженням на освітню інфраструктуру внаслідок внутрішнього переміщення населення. Для Харківської та Сумської областей визначальними чинниками стали близькість до зони активних бойових дій, необхідність відновлення та облаштування безпечних умов у закладах освіти, а також забезпечення безперервності навчального процесу в умовах підвищених безпекових ризиків. Водночас для Львівської та Київської областей ключову роль відіграли процеси концентрації внутрішньо переміщених осіб та зростання попиту на освітні послуги, що потребувало додаткових бюджетних ресурсів для адаптації та розширення.

Що стосується м. Києва, то освоєння коштів у обсязі 105 млн грн (2%) зумовлено специфікою бюджетного статусу столиці, зокрема високою питомою вагою видатків на освіту, що фінансуються за рахунок власних доходів бюджету м. Києва (у 2024 році сумарно це майже 28 млрд грн або 29% бюджету Києва)²⁹, а також особливостями застосування міжбюджетних трансфертів у межах бюджету столиці.

Найменше коштів було використано в Луганській (0,5 млн грн; 0,01 %) та Донецькій (16 млн грн; 0,23 %) областях.

Що стосується Луганської області, то 0,5 млн грн використано у межах заходів НУШ релокованим Луганським обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти³⁰ на оплату праці та податки (ПДФО та військовий збір) у листопаді-грудні 2024 року.

16 млн грн верифіковані у межах Донецької області використано:

²⁹ Звіт про виконання бюджету міста Києва за 2024 рік: https://kyivcity.gov.ua/publiczna_informatsiia_Tag_166122/zvit_pro_vikonannya_byudzhetu_mista_kiyeva_za_2024_rik_1022363/zvit_pro_vikonannya_byudzhetu_mista_kiyeva_za_2024_rik/

³⁰ Після окупації Сіверськодонецька здійснює свою діяльність в онлайн режимі; про місце релокації інформація у відкритих джерелах відсутня.

- релокованим у Рівненську область ДНЗ «Бахмутський центр професійно-технічної освіти» на створення практично-навчальних центрів – 9,7 млн грн;
- ДНЗ «Краматорськевище професійне торгово-кулінарне училище» на створення практично-навчальних центрів – 3,4 млн грн;
- Донецьким обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти (м. Краматорськ) на оплату праці та податки (ПДФО та військовий збір) у листопаді-грудні 2024 року – 2,2 млн грн;
- Краматорським відділом освіти на придбання навчально-методичної літератури для учнів пілотних класів у межах НУШ – 0,1 млн грн;
- Відділом освіти Добропільської міської ради на перерахування повної вартості за підручники та посібники у межах НУШ – 0,3 млн грн;
- Відділом освіти Іллінівської селищної ради на придбання підручників для бібліотек у межах НУШ – 0,3 млн грн.

Таким чином частину коштів Луганської та Донецької областей використано релокованими закладами освіти, які фактично здійснюють діяльність на підконтрольних Україні територіях та/або онлайн, однак юридично залишаються зареєстрованими в Луганській та Донецькій областях. Саме тому відповідні видатки обліковуються за цими регіонами, попри те що фактичне надання освітніх послуг відбувається в інших областях. А інша частина цих коштів використана відділами освіти прифронтових населених пунктів, де ведуться активні бойові дії.

Загалом регіональний розподіл коштів Ukraine Facility на освіту свідчить про поєднання двох ключових підходів: компенсаційного – для регіонів, що зазнали найбільшого негативного впливу повномасштабної збройної агресії, та підтримуючого – для регіонів із підвищеним демографічним і міграційним навантаженням. Водночас істотна диференціація обсягів фінансування актуалізує питання прозорості критеріїв розподілу коштів, узгодженості між субвенційними та дотаційними механізмами, а також ефективності використання ресурсів у розрізі окремих регіонів.

6. Особливості використання коштів залежно від місяця року

Аналіз помісячного використання коштів у межах реалізації освітньої складової Ukraine Facility є важливим компонентом комплексного дослідження ефективності освоєння відповідних коштів. Це дає змогу:

- виявити ритмічність і сезонність фінансування освітніх заходів;
- визначити періоди найбільш інтенсивного використання коштів;
- ідентифікувати потенційні організаційні, процедурні або нормативні бар'єри, що впливають на темпи реалізації освітніх проєктів;
- оцінити спроможність центральних і місцевих органів влади адаптуватися до змін у бюджетному плануванні та оперативно реагувати на зовнішні виклики в умовах реалізації Ukraine Facility.

Таким чином, детальне вивчення помісячних особливостей використання коштів у межах освітньої складової Ukraine Facility дозволяє виявити характерні тенденції фінансування, а також системні слабкі місця в управлінні бюджетними коштами.

6.1. Помісячне використання коштів

Для оцінки динаміки виконання заходів у межах Ukraine Facility у сфері освіти проаналізовано помісячне використання коштів за двома основними інструментами фінансування – субвенціями та дотацією (у т.ч. кошти місцевих бюджетів у межах співфінансування). У табл. 4 відображено фактичні обсяги коштів, використаних протягом 2024 року, та їх частку у загальному обсязі за кожним місяцем.

Таблиця 4. Помісячне використання коштів³¹

Місяць	Субвенції		Дотація	
	Обсяг, млн грн	Частка в загальному	Обсяг, млн грн	Частка в загальному
Лютий	0,1	0,002%		
Березень	2,4	0,04%	0,0	0,01%
Квітень	31,2	0,5%	0,2	0,04%
Травень	10,8	0,2%	2,3	0,5%
Червень	39,3	0,6%	4,5	1,0%
Липень	284,2	4,3%	13,8	3,1%
Серпень	525,5	7,9%	1,3	0,3%
Вересень	457,0	6,9%	0,7	0,2%
Жовтень	840,1	12,7%	72,9	16,3%
Листопад	929,3	14,0%	114,5	25,6%
Грудень	3 499,1	52,9%	236,7	52,9%
Всього	6 618,9		447,0	

Джерело: розрахунки авторів.

У першій половині року (лютий-червень) обсяги використання коштів були незначними, що зумовило низьку частку від загального фінансування (менше 1% у лютому-травні для субвенцій та менше 1% для дотацій). Липень-вересень характеризуються поступовим наростанням обсягів витрат, що свідчить про підготовчі та стартові етапи реалізації проєктів, у той час як жовтень-грудень демонструють активну фазу фінансування (субвенції – 80%, дотація – 95%). Найбільший обсяг витрат припав на грудень: 3,5 млрд грн субвенції та 236,7 млн грн дотація, або майже 53% загального обсягу використаних коштів Ukraine Facility.

При цьому варто зазначити, що розподіл коштів субвенції та дотації Уряд затвердив у прийнятні строки, що давало змогу здійснювати їх більш рівномірне та завчасне використання: дотація – 23.02.2024, професійно-технічна освіта – 30.04.2024, облаштування укриттів – 04.06.2024, придбання шкільних автобусів – 21.06.2024, «Нова українська школа» та модернізація харчоблоків – 13.08.2024. Проте, незважаючи на можливості своєчасного освоєння коштів, фактичне їх використання відбувалося, як зазначено вище, значно пізніше, що свідчить про затримки у реалізації заходів на місцевому рівні та створює потенційні ризики для виконання інвестиційних індикаторів, визначених у Плані України на відповідні роки.

³¹ У. т.ч. кошти місцевих бюджетів у межах співфінансування

Крім того, концентрація використання коштів у другій половині року свідчить про неефективність бюджетного планування та потенційні ризики реалізації проєктів. Таке освоєння коштів може призвести до:

- затримок у виконанні запланованих заходів;
- ускладнення контролю та моніторингу якості витрат;
- обмеження здатності оперативно реагувати на потреби освітньої інфраструктури;
- підвищених ризиків переносу реалізації проєктів на наступний рік;
- невиконання задекларованих перед ЄС заходів щодо забезпечення доступу до безпечної та якісної освіти за кошти Ukraine Facility.

Таким чином, бюджетне планування та своєчасне освоєння коштів є критично важливими для досягнення індикативних показників інструменту Ukraine Facility у сфері освіти.

6.2. Використання коштів у грудні

Верифікація платіжних операцій засвідчила суттєву нерівномірність використання коштів протягом 2024 року та високу концентрацію видатків саме у грудні, що характерно для більшості напрямів, реалізованих у межах Ukraine Facility (рис. 4). А узагальнені дані показали, що частка коштів, використаних у грудні, у загальному річному обсязі фінансування суттєво відрізнялась залежно від напрямку, коливаючись від 11 до 96% (рис. 5). Загалом у грудні верифіковані платіжки на 3,7 млрд грн (у т.ч. 17,6 млн грн повернення).

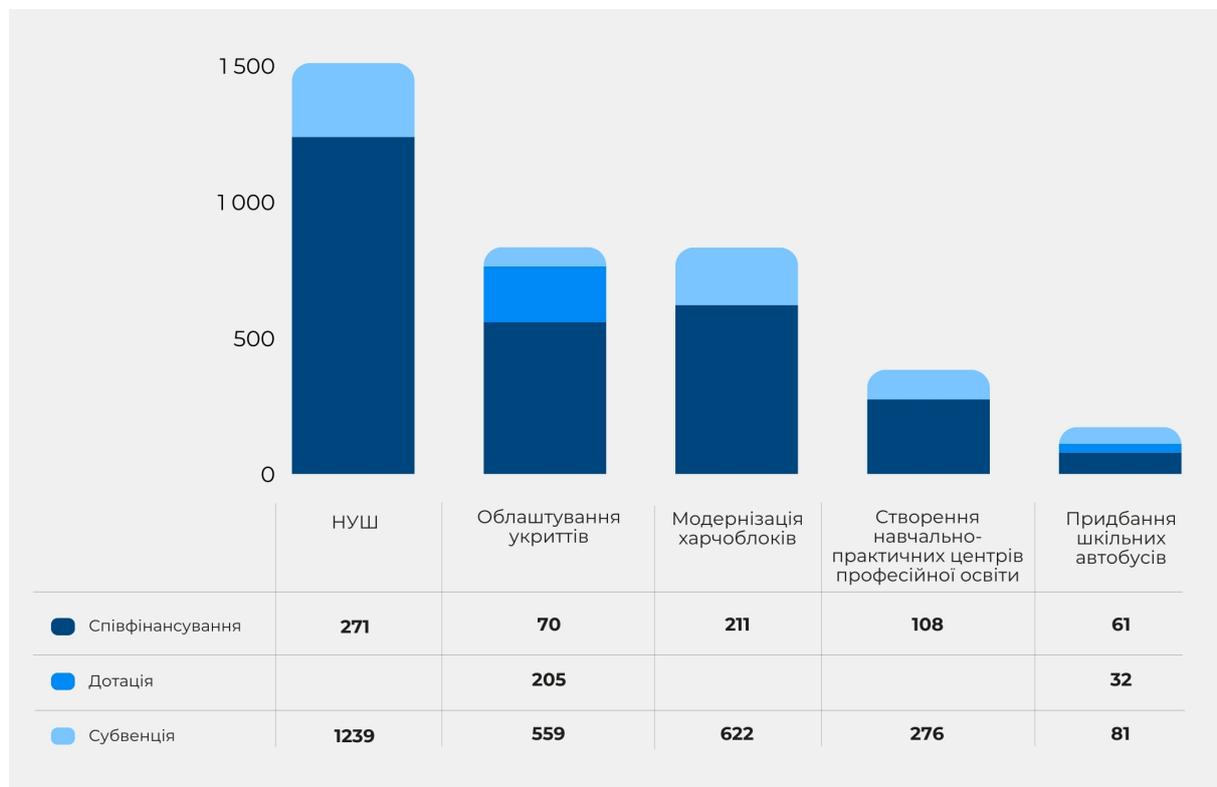

Рисунок 4. Використання коштів за напрямками у грудні залежно від джерела фінансування

Джерело: розрахунки авторів.

Рисунок 5. Відсоток видатків грудня в загальному

Джерело: розрахунки авторів.

Ключові висновки за результатами верифікації та аналізу освоєння коштів у грудні:

1. На реалізацію заходів у межах НУШ використано 96% річного обсягу фінансування, що становить близько 1,5 млрд грн. Основні платіжні операції були здійснені 23 грудня, зокрема за рахунок:

- субвенції – 531 млн грн, що становить 43% обсягу коштів, використаних у грудні за цим джерелом;
- співфінансування з місцевих бюджетів – 115 млн грн, або 42% грудневого обсягу співфінансування.

2. На облаштування укриттів використано 39% річного обсягу фінансування (835 млн грн), при цьому:

- субвенція – 262 млн грн, або 47% грудневого обсягу коштів субвенції, із концентрацією платежів 26-27 грудня;
- дотація – 46 млн грн (23%), сплачена 27 грудня;
- співфінансування – 36 млн грн, або 50%, з ключовими платежами 19 та 27 грудня.

3. На модернізацію харчоблоків використано 74% річного обсягу фінансування (833 млн грн), при цьому:

- субвенція – 213 млн грн, або 34%, сплачена 27 грудня;
- співфінансування – 86 млн грн, або 41%, з концентрацією платежів 26-27 грудня.

4. На створення навчально-практичних центрів використано 53% річного обсягу фінансування (384 млн грн), при цьому:

- субвенція – у середньому 22,7 млн грн на пікові дні, з коливанням від 16 до 45 млн грн, протягом усього місяця;
- співфінансування – у середньому близько 10 млн грн на пікові дні, з коливанням від 8 до 14 млн грн, без вираженої концентрації наприкінці місяця.

5. На придбання шкільних автобусів використано 11% річного обсягу фінансування (174 млн грн), при цьому:

- субвенція – 35 млн грн, або 44% протягом 24 та 26 грудня;
- дотація – 7 млн грн, або 23 %, сплачена 21 грудня;
- співфінансування – 35 млн грн, або 58%, з платежами 24 та 26 грудня.

Загалом результати верифікації засвідчують наявність спільної для більшості напрямів тенденції до концентрації платежів у грудні, незалежно від джерела фінансування (субвенція, дотація чи співфінансування). Найбільш вираженою така тенденція є за напрямками НУШ та модернізації харчоблоків, де переважна частина річних обсягів була освоєна у грудні з прив'язкою до обмеженої кількості дат. Це свідчить про домінування практики прискореного освоєння коштів в останній місяць бюджетного року над програмно-цільовим методом, який передбачає рівномірне та планомірне використання ресурсів у межах бюджетних програм.

Наслідком такого домінування є:

- зменшення ефективності бюджетних програм, оскільки витрати здійснюються не за реальними потребами, а під кінець року;
- ризики нецільового або формального використання коштів, у тому числі через поспішне укладання договорів і платежів;
- ускладнення планування та моніторингу досягнення цілей бюджетних програм, оскільки фінансова активність не відповідає логіці програмно-цільового підходу.

Водночас приклади більш рівномірного використання коштів у межах окремих напрямів підтверджують, що за наявності належного бюджетного планування та управлінської спроможності органів місцевого самоврядування можлива реалізація бюджетних програм без критичної концентрації видатків наприкінці року.

6.3. Використання коштів 27 грудня

Зазначимо, що згідно з регламентом роботи Казначейства (наказ № 355 від 29.11.2024)³²:

- останнім днем проведення платежів клієнтів у 2024 році було 27 грудня, а для видатків на національну безпеку, оборону та заходи правового режиму воєнного стану – 30 грудня 2024 року;
- прийняття електронних документів клієнтів з системи дистанційного обслуговування «Клієнт-казначейства – Казначейство» до облікових систем АС «Є-Казна Доходи», АС «Є-Казна» здійснювалось 27 та 30 грудня 2024 року до 17:30, 28 та 29 грудня 2024 року – до 16:00;
- прийняття органами Казначейства електронних документів не здійснювалось з 31 грудня 2024 року по 01 січня 2025 року.

Так, 27 грудня спостерігалася найбільша концентрація платіжних операцій у межах освітніх заходів: загалом здійснено 3 465 платежів на загальну суму 755 млн грн (у т.ч. 479 тис. грн – повернення коштів), що становить 20% від усіх платежів за місяць. Цього дня профінансовано за рахунок субвенції – 705 млн грн та дотації – 50 млн грн. При цьому, 568 розпорядників або 17% від загальної кількості здійснювали платіжні операції саме 27 грудня.

За напрямками видатків структура платежів 27 грудня була такою:

- модернізація харчоблоків – 630 платіжних операцій на 271 млн грн;
- НУШ – 2 397 платіжних операцій на 206 млн грн;
- створення навчально-практичних центрів – 186 платіжних операцій на 36 млн грн;
- облаштування укриттів – 250 платіжних операцій на 23 млн грн;
- придбання шкільних автобусів – 2 платіжні операції на 3,5 млн грн.

³² <https://www.treasury.gov.ua/news/informatsiia-do-uvahy-rozporiadnykiv-oderzhuvachiv-biudzhethnykh-koshtiv-ta-platnykiv-podatkyv-shchodo-roboty-v-period-zavershennia-biudzhethnoho-2024-roku-ta-pochatku-2025-roku>

Казначейство проводить платежі 30 грудня, хоча останнім днем їх проведення визначено 27 грудня 2024 року

Окремої уваги потребує практика проведення платіжних операцій 30 грудня, попри те, що останнім днем здійснення платежів визначено 27 грудня. Так, цього дня була проведена 31 платіжна операція на загальну суму 1,2 млн грн.

Структура платежів, здійснених 30 грудня, свідчить про їх концентрацію за окремими напрямками та розпорядниками, зокрема:

- модернізація харчоблоків – 58 тис. грн (або 5% загального обсягу платежів цього дня) – Управління капітального будівництва Миколаївської міської ради оплатило послуги технічного нагляду за об'єктами капітального ремонту харчоблоків у трьох ліцеях м. Миколаєва;
- НУШ – 655 тис. грн (або 55%), з яких 385 тис. грн (або 59%) спрямовано на придбання офісного обладнання (ноутбуків, принтерів) для Ліцею міжнародних відносин імені В. Стуса м. Львова;
- облаштування укриттів – 477 тис. грн (або 40%), з яких 253 тис. грн (або 53% платежів за цим напрямком) – ДУ «Інфраструктура Сумщини» спрямувало на часткову оплату утримання служби замовника по виконанню робіт на об'єкті в Охтирській ЗОШ I–III ступенів № 2.

Питання, яке потребує додаткового уточнення: чи мало право Казначейство здійснювати платежі від розпорядників коштів державного бюджету після завершення крайнього терміну сплати за видатками державного бюджету.

Висновки

- 1.** Збір та верифікація даних щодо освітньої складової Ukraine Facility у 2024 році вимагали поетапності через відсутність консолідованої інформації у відкритих джерелах та складність реалізації заходів. Для ідентифікації фінансового забезпечення реалізації індикаторів 7.12 та 7.13 Плану України на 2024-2027 рр. були окремо визначені напрями, виходячи із джерел фінансування.
- 2.** Фінансування освітніх заходів здійснювалося за рахунок двох різних механізмів міжбюджетних трансфертів – низки субвенцій та додаткової дотації, що суттєво вплинуло на методи моніторингу та верифікації. Субвенції мають чітке програмне спрямування і відображення у звітності, тоді як додаткова дотація має вирівнювальний характер, часто не містить однозначного цільового призначення і не дозволяє автоматизовано верифікувати кінцеве використання коштів.
- 3.** У межах субвенцій виявлені системні розбіжності між казначейською звітністю, звітністю місцевих бюджетів та фактично верифікованими платежами, що створює ризики неповної прозорості. Загалом розбіжності зафіксовані у 76 місцевих бюджетах на суму 206,7 млн грн, а однією з ключових причин стало здійснення частини видатків з банківських рахунків (зокрема АБ «Укргазбанк»). Це призводило до відсутності платежів у Є-data та потребувало додаткових запитів до розпорядників.
- 4.** Здійснення верифікації дотаційних коштів, спрямованих на облаштування укриттів та придбання шкільних автобусів, виявилось значно складнішим порівняно із субвенціями, оскільки видатки обліковувалися за сукупністю різних кодів ТПКВК МБ і не концентрувалися в межах одного коду. У результаті підтверджені 309 платежів на 447 млн грн, однак розпорошеність обліку залишає ризики неповної верифікації, що є критичним для оцінки фактичного використання коштів міжнародної допомоги.
- 5.** Загальний рівень освоєння коштів був доволі низьким, з істотним розривом між планом і фактом. Загальний плановий обсяг фінансування освітньої складової становив 14,1 млрд грн, фактично використано лише 7,1 млрд грн (близько 50%), при цьому найбільший розрив спостерігався у напрямі облаштування укриттів – 26% виконання.
- 6.** Особливості фінансування визначалися типом джерела коштів, специфікою документального супроводу та процедурними механізмами використання бюджетних коштів. Субвенції з державного бюджету виконані на рівні 55-99,7%, тоді як додаткова дотація мала значно нижчі показники виконання (7-38,5%).

7. Диспропорції між різними видами звітності потребують уваги під час аналізу. Виявлені розбіжності між казначейською звітністю та звітністю місцевих бюджетів (наприклад, у межах обласного бюджету Рівненської області) не завжди свідчать про помилки або нецільове використання коштів, а часто зумовлені коригуваннями попередніх бюджетних періодів, поверненням авансів та особливостями обліку.

8. Незважаючи на високий рівень виконання окремих напрямів (НУШ – 92%, створення центрів професійної освіти – 96%, придбання шкільних автобусів – 91%), частина заходів демонструє організаційні, технічні та методологічні труднощі, що актуалізує потребу у системному моніторингу та контролі проєктів на центральному та місцевому рівнях.

9. Аналіз використання додаткової дотації у межах Ukraine Facility у 2024 році показав, що фактичне співфінансування з місцевих бюджетів перевищує планові показники та офіційні звіти. Найвищий рівень співфінансування спостерігався при придбанні шкільних автобусів (31%), найнижчий – у межах НУШ (18%), а за іншими напрямками частка місцевих внесків коливалася 26-28%. Така практика забезпечує ефективний розподіл фінансового навантаження, підвищує відповідальність на місцях та сприяє узгодженню державних і місцевих пріоритетів у розвитку освіти.

10. Майже чверть фактично використаних коштів зосереджені серед 10 розпорядників та 10 отримувачів, які переважно реалізовували проєкти з облаштування укриттів та придбання шкільних автобусів. Для проєктів щодо облаштування укриттів характерна велика кількість платіжок і широкий перелік отримувачів, тоді як закупівля автобусів здебільшого здійснювалась централізовано на користь одного отримувача.

11. Загалом у 2024 році налічувалось 3 304 розпорядника (платника) та 3 341 отримувача (підрядника) досліджуваних коштів Ukraine Facility. При цьому 2 455 отримувачів (73%) – це фізичні особи-підприємці (2 340 суб'єктів) та приватні підприємства (115 суб'єктів), які сумарно освоїли 1,2 млрд грн (або 17%) фактично використаних коштів у межах реалізації освітньої складової Ukraine Facility.

12. Аналіз регіонального розподілу коштів Ukraine Facility у 2024 році показав суттєву диференціацію фінансування, причому понад 40% ресурсів спрямовані на Дніпропетровську, Запорізьку, Сумську, Одеську та Миколаївську області через високе навантаження на освітню інфраструктуру та потребу у відновленні безпечних умов навчання. Найменші обсяги коштів фактично використано у Луганській та Донецькій областях через тимчасову окупацію, активні бойові дії та руйнування закладів освіти, при цьому частина коштів спрямовувалася релокованим установам, які фактично функціонують на підконтрольних територіях, але юридично зареєстровані в цих областях. Така

структура поєднує компенсаційний підхід для постраждалих регіонів і підтримуючий для областей із підвищеним демографічним та міграційним навантаженням, водночас підкреслюючи необхідність прозорості та ефективності розподілу коштів.

13. Фактичне освоєння коштів Ukraine Facility у 2024 році було нерівномірним, із низькими обсягами у першій половині року та піковим навантаженням у жовтні-грудні, що свідчить про затримки у реалізації проєктів на місцевому рівні та потребує покращення бюджетного планування.

14. Найбільша частка фінансування (майже 53%) припала на грудень, що створює ризики затримок у виконанні заходів, ускладнює контроль за якістю витрат і свідчить про домінування практики прискореного освоєння коштів наприкінці року. Така концентрація платежів у грудні характерна для більшості напрямів, особливо НУШ та модернізації харчоблоків, що вказує на нерівномірне освоєння коштів і потребує більш планомірного розподілу фінансування протягом року.

15. Найбільша кількість платежів припала на 27 грудня (20% від місячного обсягу), що демонструє практику масового завершення фінансування наприкінці року і підкреслює необхідність чіткого регламентування термінів проведення платежів Казначейством.

16. Казначейство здійснювало платіжні операції 30 грудня 2024 року, попри визначення 27 грудня як останнього дня проведення платежів за видатками державного бюджету. У цей день проведений 31 платіж на суму 1,2 млн грн, переважно за напрямками НУШ (55%), облаштування укриттів (40%) та модернізації харчоблоків (5%). Така практика потребує додаткового правового уточнення щодо повноважень Казначейства здійснювати платежі після встановленого граничного терміну.

Підсумовуючи, освітня складова Ukraine Facility у 2024 році стала одним із ключових інструментів підтримки безпечного та безперервного навчання в умовах війни, зосередивши фінансування на інфраструктурних і системних заходах (облаштування укриттів, придбання шкільних автобусів, реалізація заходів у межах НУШ, модернізація харчоблоків та створення навчально-практичних центрів професійної освіти). Водночас складність реалізації, різноманітність механізмів фінансування та недостатня консолідація даних у відкритих джерелах суттєво ускладнюють незалежний моніторинг та верифікацію, знижуючи прозорість використання міжнародної допомоги, що зумовлює потребу у посиленні доступності даних, уніфікації звітності та системного контролю ефективності реалізації відповідних заходів.

2024 рік фактично став стартовим етапом реалізації освітньої складової Ukraine Facility, що формує основу для подальшого масштабування підтримки у 2025-2027 роках. Враховуючи середньостроковий характер цієї фінансової допомоги та очікуване продовження фінансування до 2027 року, критично важливим є забезпечення максимально ефективного, своєчасного та нормативно врегульованого використання коштів, з чітким дотриманням вимог бюджетного законодавства і прозорих процедур. Саме якість управління ресурсами на початковому етапі визначатиме можливість у 2028 році об'єктивно констатувати, що Ukraine Facility стало дієвим і результативним інструментом модернізації та відновлення освітньої інфраструктури України, підвищення стійкості системи освіти та забезпечення безпечного доступу до навчання в умовах тривалих викликів.

При цьому належна верифікація та консолідація відповідних даних дозволить забезпечити прозорість використання коштів, підвищити підзвітність розпорядників і виконавців, своєчасно виявляти відхилення між плановими та фактичними показниками, мінімізувати ризики неефективного або нецільового використання ресурсів, а також створити підґрунтя для об'єктивної оцінки результативності Ukraine Facility у сфері освіти.

Список рисунків:

Рис. 1	Відсоток освоєння коштів Ukraine Facility за освітніми напрямками у 2024 році	стор. 18
Рис. 2	Порівняння обсягів субвенції з державного бюджету та співфінансування з місцевих бюджетів у межах освітньої складової Ukraine Facility у 2024 році	стор. 23
Рис. 3	Регіональний розподіл використаних коштів	стор. 27
Рис. 4	Використання коштів за напрямками у грудні залежно від джерела фінансування	стор. 33
Рис. 5	Відсоток видатків грудня в загальному	стор. 34

Список таблиць:

Табл. 1	Напрями спрямування коштів Ukraine Facility на розвиток освіти у 2024 році, млн грн	стор. 16
Табл. 2	Найбільші замовники (розпорядники) коштів у межах реалізації освітньої складової Ukraine Facility у 2024 році	стор. 24
Табл. 3	Найбільші отримувачі (підрядники) коштів у межах реалізації освітньої складової Ukraine Facility у 2024 році	стор. 25
Табл. 4	Помісячне використання коштів	стор. 31

Додатки

Додаток 1. Відповідність кодів бюджетних програм державного бюджету кодам класифікації видатків місцевих бюджетів (з огляду на джерело походження коштів)

Державний бюджет		Джерело походження коштів	Місцевий бюджет	
Код ³³	Назва бюджетної програми		Код ³⁴	Найменування
2211210	Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на створення навчально-практичних центрів сучасної професійної (професійно-технічної) освіти	Субвенція з державного бюджету	1222	Виконання заходів щодо створення навчально-практичних центрів сучасної професійної (професійно технічної) освіти за рахунок субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам
		Співфінансування місцевих бюджетів	1221	Співфінансування заходів, що реалізуються за рахунок субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на створення навчально-практичних центрів сучасної професійної (професійно-технічної) освіти
2211230	Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти «Нова українська школа»	Субвенція з державного бюджету	1182	Виконання заходів, спрямованих на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти «Нова українська школа» за рахунок субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам
		Співфінансування місцевих бюджетів	1181	Співфінансування заходів, що реалізуються за рахунок субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти «Нова українська школа»

³³ КПКВК

³⁴ код ТПКВК МБ

Державний бюджет		Джерело походження коштів	Місцевий бюджет	
Код ³⁵	Назва бюджетної програми		Код ³⁶	Найменування
2211310	Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на облаштування безпечних умов у закладах, що надають загальну середню освіту	Субвенція з державного бюджету	1262	Виконання заходів щодо облаштування безпечних умов у закладах загальної середньої освіти за рахунок субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам
		Співфінансування місцевих бюджетів	1261	Співфінансування заходів, що реалізуються за рахунок субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на облаштування безпечних умов у закладах загальної середньої освіти
2211320	Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на придбання шкільних автобусів	Субвенція з державного бюджету	1252	Виконання заходів щодо придбання шкільних автобусів за рахунок субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам
		Співфінансування місцевих бюджетів	1251	Співфінансування заходів, що реалізуються за рахунок субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на придбання шкільних автобусів
2211330	Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на придбання обладнання, створення та модернізацію (проведення реконструкції та капітального ремонту) їдалень (харчоблоків) закладів загальної середньої освіти	Субвенція з державного бюджету	1242	Виконання заходів щодо придбання обладнання, модернізації (проведення реконструкції та капітального ремонту) їдалень (харчоблоків) закладів загальної середньої освіти за рахунок субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам
		Співфінансування місцевих бюджетів	1241	Співфінансування заходів, що реалізуються за рахунок субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на придбання обладнання, модернізацію (проведення реконструкції та капітального ремонту) їдалень (харчоблоків) закладів загальної середньої освіти

³⁵ КПКВК

³⁶ код ТПКВК МБ

